

Zala 1912.03.10. 3-4. oldal, alul

Az erdők világa.

Ismerteti: Halis István.

Városunk új postafőnökének, *Róth* Miksának, egy zöld borítékos, illusztrált kis könyve jelent meg Pécsen, „*Az erdők világa*” cím alatt.

Olyan a könyv tartalma, mint valami színes, ragyogó főstmény, mely szavakból van egybeállítva. – Baranya erdejének, mocsarának életéről ad kápráztató színpompájú leírást. A festői meglátás, mely szokatlan az olvasónak, az erdő szeretetének meleg érzéstől harsogó hangja, szinte káprázatba ejti az embert. Az író művészi, öntudatos kézzel vezeti végig az olvasót *Kis-Kőszegnek* reggeli, nedves ködben úszó vasúti állomásától, a madaraktól hemzsegő iszapos vízen, s tizenhat ágú koronát viselő szarvas száguldásának zajától hangzó ős erdőn keresztül, egészen a *karapancsai* kastély előcsarnokára összpontosított erős villamfényig, melynek fényözönében megjelenik az ünneplő nép előtt Vilmos, a németek császára.

Az író tudniillik Karapancsán volt már két ízben, a német császár vadászatának ideje alatt. (Kapott is két darab fényes metáliát, melyeket sohasem visel.) Távírdát épített az erdőn keresztül, hogy a földi isten részére a karapancsai kastélyból Berlinig külön távíródrót álljon rendelkezésre.

A könyvet olvasva megértjük, hogy az ős természet fölött is uralkodónak látszik a mesterkélttség minden erejével rendelkező Imperátor, de azért megrendülünk, amikor az erdőben vágató szarvas után az író imígy kiált:

– Egy hét múlva ismét találkozunk! De micsoda találkozás lesz az! Kiterítve fekszel a karapancsai kastély előtt! Büszke homlokodat nagy üstben fogják kifőzni! Díszes címered mázsálóra kerül!

– Aki szereti az erdőt, az olvassa el ezt a könyvet.

A hangulatos munkából egy kis részletet közlünk mutatónak:

A nap már régen eltűnt valahol, hirtelen rám hullott az est. A magas töltésen munkásaim már felütötték a sátrakat, megtöltvén illatos szénával, egészen lakályossá tették. Nehéz ládák jó ülőhelyeknek vannak elrendezve, a megmaradt tisztaság közepén magas lánggal ég a vacsorafőzéshez összehordott faágak tüze.

Mikor aztán ennek a máglyának lángja elég parazsat termelt, 5—6 csoportba apróbb tűzhalmokat kaparnak belőle, csakhamar előkerülnek a háromlábak, kis fazekak és a csapat apró társadalmakra bomlik, vacsorát főz. Előkerül a szepetneki konzerv-universum, a bádokban felhalmozott rántás; a zamatok-zamatja a hagyma; fűszerek: paprika, só.

– „No Unger, hát lesz-e jó vacsora?”

– „Hát lesz tekintetes uram”, – szól, miután sebes pillantása rögtön észre veszi, hogy itt más ember is meg van szorulva, nagyokat húz pipájából és nevetve sorolja fel a fogásokat:

– „Lesz krumpli leves; aztán gulyás hús finom krumplival, de hús nélkül; aztán... Hát te Keppel mit főzöl?”

– „Halat sütök!”

– „Ejnye – dörmögtem magamban – ha tudtam volna, magam is szívesen megném a cserépcsíkon sült halat!”

– Unger gyorsan intézkedik, kiveszi szájából a pipát, szárával megböki a tűz körül szorgoskodó Andróczy gyereket, tekintélyének egész súlyával adja ki a parancsot:

– „Ergye gyerek hamar a révhez és mond meg a vonatfelvigyázó úrnak, hogy a tekintetes úrnak is hozzon halat!”

Ezek után odafordul a tűzhöz, kiránt egy bosszú ágat, vörös szemű parazsát bedugja a pipájába, buja füstfelhőket ereget feje körül.

Ugyan van-e biztatóbb zene, mint a vacsora fazekak rotyogása? De el is hallgatnak a napi munkában elfáradt emberek; csendesen guggolnak a tüzek körül, élesztgetik, piszkálgatják a parazsat.

Az átnedvesedett faágak koronként zizegve pattognak, fel-felszálló füstje eltarja hol az egyiket, hol a másikat, aszerint, amint az esti szellő a Duna, vagy az erdő felől csap reánk. Aztán, ha az embernek a szeme soká tapad a rözse parazsára, az apró kékes lángok, amelyek az izzó zsarátnokot körülnyaldossák, pompás meleg fényt gyújtanak a kitágult szemekbe. Majd elringatják az ember képzeletét, idő és térnélküliség végtelen nyugalomába varázsolnak.

Nézzétek csak azt a Keppel Francit! Úgy ül ott a kis fazeka mellett, mint ha megigézve lenne; egész alakja az est homályába vész, arcából csakis az erősen megvilágított szögletes arccsontja, erős hajlású álla, kitágult orrcimpái láthatók tisztán, a többit mély árnyék borítja, melyből izzó fényben ülő szemei úgy világitanak, mint csendes augusztusi éjjelekben a szent-jános bogarak. Bámul a parázsba, még pipája is kialszik és ha szóllanál hozzá, első mozgása kialudt pipájának felélesztése. Bizvást megismételheted a kérdést, mert idő kell ahhoz, hogy az elfeledkezés mese országából felébredjen!

Hja, a pipa! Csalhatatlan barométere a szegény embernek. Ha jól füstöl, azt jelenti, hogy gazdájának az agyveleje erős munkában van, míg ha kialszik, biztosra veheted a gondolkozásbeli feltétlen nyugalmat, amit különben a szemek réveteg tekintete legelső sorban is elárul. Pedig hiába, — fel kell ébredni az álmodozásából, mert kifut a bögre tartalma; parázsra ömlő habjából furcsa illatú gőzök fakadnak. Meg aztán itt vannak a halak! Finom hajlású harmatos fűzfa vesszőkből hegyes nyársakat faragunk, az ímmel-ámmal megtisztított süllő belső részeit eltávolítván, helyét apróra vagdalt paprikás hagymával töltjük ki. Feltűzdelvén a nyársra, nagyszemű parázshalom mellé leszurkáljuk a puha földbe. Persze, hogy nagy figyelemmel vagyunk; de iszen jól is járna az, aki minden öt percben nem fordítaná meg a nyársát! Egyszer oldalt, másszor megfordítva fejjel lefelé tűzdeljük a parázshoz, — aztán ha hirtelen sülné, elpöcköljük a feles parazsat; addig-addig mesterkedünk, míglen gusztusunk szerint jónak látjuk. Mert hát — tesszem azt — Keppel szereti, ha úgy keresztül-kasul sült, mint a csörge fánk, mert azt mondja: — akkor jó, mikor úgy zörög az ember foga között, mintha homokot rágná, mert akkor szálkáját is meg lehet enni!

– No-no; hát iszen igazad van Fránci, de más a keszeg, más a süllő. A keszegben több a szálka, mint a hús, aztán a szálkájában van a legfinomabb íze. Ha nem a süllő, hej annak vastag ám a húsa! Azt csak úgy kell megsütni, hogy omlás legyen, akkor a legjobb, mikor szép fehér húsa úgy válik el a nyárstól, mint a hajma a girizdjétől.

De hát elvégre is, mindennel úgy vagyunk ebben az életben! Csak éppen hozzá kell kezdeni valamihez, már is elkészültünk vele, úgy vagyok ezzel a nyárssal is. Mikor legjobb kedvvel forgatom, a piruló hálnak megrepedezett bőre mögül kiáramló hagymás gőz pompás illata jelzi, hogy készen van a vacsora.

Bankett a szabad ég alatt!

Mindenki maga készíti el vackát. Ki-ki ahogy tudja, ahogy jól esik neki. – Ott ülünk a magas lánggal égő tűzrakás körül, mohó étvággyal falatozunk.

Félig fekvő helyzetben az előttem leszúrt nyárstról szedem a fölséges ízű halfalatokat és elgondolom: milyen silány kotyvaszték a legelőkelőbb bankett úri fogása ehhez képest; milyen szegény a vakító fényt szóró ívlámpák rideg világa, ehhez a világításhoz képest, melyet a rőzse-láng fel-felkapó lángnyelve szór; aztán ez a véghetetlen kupola a fejem fölött, melyből milliárdnyi csillagok derengő *fénye ismeretlen elmúlt világokról mesél*, mennyivel különb, mint az éttermek üvegkupolája, avagy silány patronmunkával telehímzett plafondja, mely alatt úri-gőz, áporodott szivarfüst, konvencionális hazugságok egyvelege kavardik!

Mélységes esti csönd titokzatosságát fokozza az erdők lombkoronájának sötét-ségbe vesző foltjai; a rekettyés is hallgat... pszt... pszt... Halkan legyünk, alszik a természet!